

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie z zażalenia M. J.

na postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 2026 r. w sprawie o sygn. I NSP 150/26,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 3 czerwca 2026 r.:

- 1. odrzuca wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego;**
- 2. odrzuca zażalenie;**
- 3. umarza postępowanie w przedmiocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 maja 2026 r. w sprawie I NSP 150/26, Sąd Najwyższy odrzucił skargę M. J. (dalej: „skarżący”) na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. III CZ 196/25, odrzucił wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego oraz umorzył postępowanie w przedmiocie wniosku skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych.

Pismem z 29 maja 2026 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) skarżący, zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, złożył zażalenie na postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 2026 r., I NSP 150/26, zaskarżając je w całości. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, zniesienie postępowania oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa

prawnego w niniejszym postępowaniu, a przy tym kosztów opłat sądowych w przypadku ich poniesienia.

Jednocześnie skarżący w treści zażalenia zawarł wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Najwyższego od rozpoznania niniejszego zażalenia a także wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności rozważenia wymaga wniosek skarżącego o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego, zgłoszony już w samym zażaleniu, a więc przed wyznaczeniem składu orzekającego właściwego do jego rozpoznania. W tym kontekście przypomnieć trzeba, że zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r., sygn. I NOZP 1/19, niedopuszczalne jest żądanie wyłączenia sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy, zaś fakt objęcia go takim wnioskiem nie wyklucza możliwości jego udziału w składzie rozpoznającym. Ponadto wskazać należy, że stosownie do art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c., obowiązującego od 1 lipca 2023 r., niedopuszczalny pozostaje wniosek dotyczący sędziego niewchodzącego w skład orzekający.

Uwagi powyższe nie pozostawiają wątpliwości, że w aktualnym stanie prawnym podobne wnioski nie są dozwolone przez prawodawcę. Z tego względu konieczne staje się stwierdzenie, że wniosek skarżącego podlega odrzuceniu.

Kolejno, oceny wymaga złożone przez skarżącego zażalenie. Również w tym przypadku Sąd Najwyższy uznaje, że zachodzą podstawy do jego odrzucenia.

Zajmując takie stanowisko, wskazać należy, że postępowanie wywołane skargą wniesioną w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) ma charakter jednoinstancyjny i że tym samym nie wchodzi w grę możliwość zaskarżenia wydanego w jego ramach rozstrzygnięcia.

Na poparcie przedstawionego stanowiska warto odwołać się do utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego. W postanowieniu z 15 grudnia 2005 r., I KZP 44/05, Sąd Najwyższy zauważył, że „[s]tronie nie przysługuje środek odwoławczy od orzeczeń i innych rozstrzygnięć wydanych w toku postępowania prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki” (zob. także: postanowienia Sądu Najwyższego z: 5 czerwca 2005 r., III SO 12/05; 3 października 2005 r., III SO 19/05). Z kolei w uchwale składu siedmiu sędziów z 21 września 2005 r., I KZP 24/05 Sąd Najwyższy podkreślił, iż „procedura rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania nie jest postępowaniem ani pierwszej, ani drugiej instancji, ale *sui generis* postępowaniem sądowym o charakterze nadzorczym”. Wreszcie w innej uchwale składu siedmiu sędziów z 23 marca 2006 r., III SPZP 3/05 (mającej moc zasady prawnej) Sąd Najwyższy przyjął, że: „[n]a postanowienie w przedmiocie przewlekłości postępowania cywilnego zażalenie nie przysługuje”.

Dodatkowo warto też przywołać orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, które wskazuje na jednoinstancyjność postępowania wywołanego skargą na przewlekłość. Jak podkreśla Trybunał Konstytucyjny, „[p]ostępowanie o stwierdzenie przewlekłości postępowania sądowego ma charakter incydentalny, stąd ustawodawca ukształtował je jako jednoinstancyjne. Możliwość taką dopuszcza art. 78 Konstytucji” (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 9 listopada 2005 r., Ts 89/05).

Wszystko to prowadzi do wniosku, że jednoinstancyjny charakter postępowania wszczynanego skargą na przewlekłość stanowi jego immanentną cechą, wynikającą zarówno z jego pomocniczego (incydentalnego) charakteru, jak i względów praktycznych. Wprowadzenie możliwości zaskarżenia rozstrzygnięcia wydanego w tym trybie mogłoby bowiem skutkować niedopuszczalnym przedłużeniem postępowania poprzez jego dwuinstancyjne rozpoznanie, co w rezultacie prowadziłoby do efektu sprzecznego z celem ustawy, jakim jest przeciwdziałanie przewlekłości.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 395 § 1 w zw. z art. 397 § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, orzeka jak w sentencji postanowienia.

Konsekwencją odrzucenia zażalenia jest zbędność orzekania w przedmiocie wniosku skarżącego o zwolnienie go od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Postępowanie w tym zakresie należy zatem umorzyć na podstawie art. 355 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

[D.Z.]

[r.g.]